

Izhaja vsak dan

sudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

»samozne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Naboru, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Molin piccolo št. 7. — Uradne ure od 2 pop. do 8 zvečer. Cene oglaševanja 16 stotink na vrsto petič; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 kron, pol leta 12 kron, 3 mesece 6 kron. Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilne pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: Ulica Torre bianca št. 12.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK. — [Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Torre bianca št. 12.]

Kritičen položaj v vzhodni Aziji.

(Brzjavke.)

PORT ARTUR 8. V zadnjih treh dnevih ni dospela semkaj nobena brzjavka več iz Japonske. Na Japonskem je prepovedano odposiljanje šifriranih brzjavk.

Na otoku Suzima, 40 milj od Massampha, se je sestavil japonski oddelek, ki je bil opredeljen ob pretirganju diplomatskih odnosov, da se odpošlje v Korejo.

LONDON 8. Reuterjevemu biro-u se javlja iz Petrograda: Vest o pretirganju diplomatskih odnosov je provzročila v tujkajšnjem društvu veliko vznemirjenje. Razsodnejši ljudje mislijo še sedaj, da je bila provzročena odločitev Japonske vlade najbrže radi iznovečne preložitve ruske note, ali da nastane morebiti sprememba, ko se bo zvedelo o miroljubnem značaju note.

PARIZ 8. Na ruskem poslanstvu se je izjavilo nasproti sotrudiaku »Temps«, da se niso diplomatski odnosi pretirgali zato, ker ni ruska nota včeraj dospela v Tokio. V resnici je Japonska zato pretirgala diplomatske odnose, ker ruskega odgovora ni hotela vprejeti. Ako je Japonska mogla čakati tri tedne, mogla bi počakati tudi 24 ur še, ali Japonska hoče na vsak način vojno. — »Temps« končuje z opombo, da je prenehal čas za direktna pogajanja in sedaj ostaja samo še intervencija (v kakli formi?) ali to-povi.

CHARBING 8. (Vest ruske brzjavne agencije). Med Japonci vlada panika. Vsi be-žjo v Vladivostok in Inkau, kjer čakajo pripravljeni na parnike. Rusko prebivalstvo ob kitajski železnici mirno pričakuje prihaja-juče dogodke.

MUKDEN 8. (Vest ruske brzjavne agencije). Čete ob reki Jalu so se zbrale skupaj. Ruska miroljubnost je radi japonskega vedenja izprljena. Med ruskimi četami vlada najboljša razpoloženje. Japonci potujejo iz vseh krajev z največjo naglico v svojo domovino. Govori se, da stoji japonska eskadra pri Wei-hai wei, da zapreči pot ruskim ladi-jam, ki prihajajo iz Evrope. Japonci nameru-jejo izkrcati svoje čete v Koreji. Na Japon-skem je otvorjena splošna subskripcija za de-narne prince.

PARIZ 8. Ruski poslanik se je izrazil pred sotrudinikom lista »Figaro«, da je ruski odgovor zelo spravljiv in je nemogoče, da ga Japonska ne bi vprejela. Ali Japonska ni tega hotela in zato je odpoklicala svojega po-slanika v Petrogradu, da ji ni treba ruskega odgovora vprejeti. Japonska bo že jutri, pod pretvezo mer opreznosti, izkrcala čete v južni Koreji, ker bi rada dala Rusiji »casus belli«. Rusija ne more več prenašati japonske pre-drznosti. Nobena moč na svetu ne more več preprečiti dogodkov. Vojna je neizogibna. Zgodovina bo rekla, da je Rusija toliko po-

pušala, kolikor jej je dopuščala njena čast, da prihrani svetu katastrofo.

PARIZ 8. »Journal des Debats« piše: Z ozirom na to, da Rusija morebiti ne bo smatrala izkrcanja japonskih čet v Koreji za casus belli, ostaja vseeno zelo slaba mož-nost, da bi se mogel vzdržati mir. List ob-šaluje, da se je dal en del angleškega časo-pisja zavesti po instinktivnem sovražstvu proti Rusiji, tako daleč, da je Japonsko hujškal ne-prestano.

PARIZ 8. V tujkajšnjem ministerstvu za vnanje stvari se ni pričakovalo, da bi se pretirgali diplomatski odnosi med Rusijo in Japonsko predno se izroči japonski vladi ru-ski odgovor. Priznava se velika resnost tega dogodka, ali se upa, da se bodo pogajanja nadaljevala po intervenciji drugih držav.

PETROGRAD 8. Kakor doznajajo »Bir-ževja Vjedomosti« od ministerstva za vnanje stvari, se še ni odločilo, kateri državi se po-veri zastopanje ruskih interesov v Tokiju. Vest, da je že začela vojna akcija, označa list za prezgodnjo. Ministerstvo za vnanje stvari ni dobilo potrdila te vesti.

RIM 8. »Capitale« pravi, da je neres-nična vest, da misli Italija pomnožiti morna-rico na skrajnem vzhodu. Takoj, ko dospe vojna ladja »Puglia« v japonsko vodovje, odpokliče vlada ladjo »Viktor Pisano«.

BEROLIN 8. Wolfov biro javlja iz Tokija od včeraj: Vseled ravnokar pretirganih diplomatskih odnosov med Rusijo in Ja-ponsko, se tukaj govori, da ni izgubila Ja-ponska samo potrpežljivosti radi več kakor tritedenskega čakanja na ruski odgovor na zadnjo japonsko noto od 13. januarja 1904 in radi ostentativnega pošiljanja ruskih čet in zaposedanja vojnih točk proti Koreji, nego da se je prišlo tudi do prepričanja, da se ne morejo dovesti v soglasje z interesi Japonske nadaljna pogajanja.

BEROLIN 8. Wolfov biro javlja iz Tokija: O pretirganju diplomatskih odnošajev Japonske z Rusijo, razglasa se službeno: Na ta sklep je primorala japonsko vlado dejstvo, da je Rusija vedno odlašala z odgo-vorom. Odgovora ni prejela japonska vlada, četudi so se širile tozadevne vesti po Ev-ro-pi.

DUNAJ 8. Predsednica avstrijskega mi-rovnega društva, Berta pl. Suttner je upra-vila na predsednika Roosevelta brzjavko, v kateri ga prosi, da intervenira v stvari rusko-japonskega spora v smislu haške kon-vencije, ker da je malo upanja, da bi se evrop-ske velesile odločile za tako posredovanje.

MOSKVA 8. (Vest ruske brzjavne agencije.) Štiri stotnje lovcev, ki so odpo-tovale na skrajni vzhod, je spremljala velika množica ljudi in najviših dostojanstvenikov. Igrale so štiri vojaške godbe. Strelcem so se izročile dve zastavi. Vojaki odhajajo navdu-šeno v vzhodno Azijo.

ne smem podpisati. Ta list sem malo prej dala postreščeku in sem mu rekla, naj ga odnese sem v zavod pred deveto uro. Po-strešek pride, pozove ga na hodnik, a jaz takrat smuk notri!

V tem zavodu je bilo tudi nekoliko nemških otrok. Te deklice so vedele na pa-met vse Bertine ode in balade. Veči del učenk so se razgovarjale v italijanskem je-ziku, kakor se govori na Reki: »mama, guarda, come la daska fa plavat«, kar znači: »mamica, glej, kako plava deska«. Stareje učenske so se še nekaj dogovarjale v kotu, ko je stopil v sobo človek srednje postave, obritega in rudečega lica, črnih lasi, nama-zanih in na glavo prilepjenih. Tudi debele, kratke brke so bile namazane z neko črno mastjo. Bil je že v letih, najmanj mu jih je bilo šestdeset; bil je za silo pristojno oble-čen, v črni ponošeni suknji, belih hlačah, belim ovrtaikom. Čim je stopil v sobo, so vse deklice skočile po koncu in zaklicale mu francoski:

— Dobro jutro, gospod profesor!

SAN FRANCISCO 8. (Reuterjev biro.) Japonski konzul potrjuje vest, da je izdala jap. prvi poziv na Japonce, ki živijo v inozemstvu. Mnogi odpotujejo v sredo od tod. Poziv je provzročil med tukaj bivajočimi Japonci ve-liko gibanje.

Spor in Anglija.

LONDON 8. »Morning Post« vstraja pri tem, da je situacija za Anglijo zelo resna in izjavlja, da bi morala biti Anglija vedno pripravljena, vmešati se v vojno za slučaj, da pokliče Rusija svojo zaveznico, Francijo, na pomoč.

LONDON 8. Mornarično zapovedništvo se je obrnilo na zapovednike londonskih ga-silcev, ki so vsi služili pri mornarici, da takoj zglasijo, koliko mož pripada mornarični rezervi.

Iz ogrske delegacije.

(Brzjavno poročilo.)

DUNAJ 8. Vojni odsek ogrske dele-gacije je razpravljal danes o vojnem proračunu. Iza splošnih izjav vojnega ministra, da se je ozirom na vojaški pouk doseglo po-polno sporazumljenje z ogrsko vlado, a vprašanje o emblemih in vojnem kazenskem procesu še ni rešeno. Mnogi govorniki, so kritikovali ekspozé vojnega ministra, da isti ne zadovoljuje in so izrekli prepričanje, da se izvede program ogrske vlade in liberalne stranke. Grof Apponyi je izjavil, da popol-noma zaupa v vojne sposobnosti ministra, kakor tudi v njegova zagotovljanja, da stoji na temelju zakona, ali vseeno se ne pozna v krogih vojne uprave ogrsko državno pravo. Ekspozé vojnega ministra da temelji na ignoriranju ogrske narodnosti in ogrske dr-žave, kakor samostalne države. Vsi govor-niki so upravljali veliko številno vprašanj, ti-čočih se premeščenja ogrskih častnikov in vojaških vzgojevališč, a vojni minister je odgovarjal na ta vprašanja. Deleg. grof Apponyi smatra izrečene podatke o vojaškem pouku za nedostadne, na kar je izjavil pred-sednik, da hoče vojni minister jutri svoje izjave nadaljevati in skrbeti zato, da se predložijo delegatom načrti, tičočih se učnega jezika.

Tekom razprave je izjavil ministerski predsednik grof Tisza, da se stališče ogrske vlade v vprašanju emblemov strinja popol-noma z onim vojnega ministra. Odgovor na resolucijo deleg. Derschatt se je podal od strani vlade v državnem zboru. V ostalem da bi ministerskega predsednika veselilo, da je avstrijska delegacija vprejela Derschattino resolucijo, ker bi to imelo edino praktično konsekvenco, da avstrijska delegacija odkla-nja pravico, o tej zadevi skupno govoriti.

Brzjavne vesti.

Macedonske reforme.

CARIGRAD 8. Glasom poročil general-nega inšpektorja Hilmi paše, ni v spomladi

— Dobro jutro, moje male mačkice! — jim je odgovoril profesor du Duvalandier, se vspel na katedro, obrisal z robcem prah s mize, na katero je postavil stari cilindar ravnih okrajkov. Za tem je izvlekel iz zepa ve-liko tobakosico in jo postavil na mizo.

Deklice so izmolile ter sele.

Gospod du Duvalandier je zapazil v prvi klopi Lueijo in Teodoro in ju je vprašal, da-li znati francoski. Deklici sti odprli oči ter ga gledali, a on ju je zopet vprašal.

— Mi dve vas, gospod, ne umejevi — mu je odgovorila Teodora italijanski.

Dobro, dobro; ako znate italijanski, vama bo lahko naučiti se francoski, ker moj jezik in jezik Garibaldijeve domovine sta si vrlo slična. Težavneje je z onimi malimi Prusinkjami — se je pošalil gospod du Duvalandier, kazaje na dve mali Nemki v drugi klopi.

— Tudi nam je težko. Učimo se že tri eta, a še nič ne znamo — je vskliknila iz sedmega razreda Stella.

— Drago dete, zopet me hočete srditi.

pričakovati ustaškega gibanja, ako se ne bo iz Bolgarije skušalo umetno povzročiti ustajo in ako ne pride od tamkaj pomoč v osebah in materijalnih sredstvih. Le v okrajih Per-lepe, Veles in Ištib so med bolgarskim pre-bivalstvom kali ustaje, katere pa skuša Hilmi paša zatreti. Da prepreči ustaško agitacijo iz Bolgarije bo dal Hilmi paša strogo nadzoro-vati bolgarsko mejo po vojaških četah. Te odredbe pa da ni smeti smatrati za vojne priprave.

CARIGRAD 8. Med Albanci vasi Dali-nove in Szali bil je te dni boj radi spora v zadevi gojzdov. O tem bilo je deset oseb ubi-tih in 8 ranjenih.

V Gilanu (vilajet Skoplje) je neki Al-banec ubil Srba Mladena in njegovo mater, ker sta mu branila odpeljati Mladenovo sestro.

CARIGRAD 8. V Yildizu vrnilo se je danes izvanredno ministersko posvetovanje. Iz turškega oficijoznega vira se poroča, da se Hilmi paša intenzivno bavi z vprašanjem izvedenja reform.

CARIGRAD 8. Izjava avstrijskega mi-nistra za vnanje stvari, grofa Goluchovskega v ogrski delegaciji glede popolnega soglasja Avstro-ogrsk in Rusije za bodoče eventual-nosti, je napravila na turško vlado velik utis. Ponovno zatrdilo, da se ohrani »status quo« pa je zelo zadovoljilo.

CARIGRAD 8. Danes bo na avstro-ogrskem poslanstvu prvi sestanek orožniške komisije z generalom de Giorgisom.

CARIGRAD 8. (Oficijelna vest.) Po-veljnika in reorganizatorja macedonskega orožništva, generala de Giorgisa je sultan odlikoval z velikim kordonom reda Med-židje.

Ustaja v nemški jugozapadni Afriki.

BEROLIN 8. Iz Svakopmunda se jav-lja, da se je jedni nemški stotnji po hudi bitki posrežilo preriti se v Omaruro, ki je še vedno oblegan po sovražniku.

Bolgarsko sobranje.

SREDEC 8. Bolgarska brzjavna agen-cija javlja: Danes se je otvorilo sobranje s prestolnim govorom kneza Ferdinanda. V istem je rešeno, da vprejeti fiskalni zakoni imajo namen utrditi državne finance, zagoto-viti redno dohajanje državnih dohodkov in utrditi kredit Bolgarije. Zakonodaja se je spopolnila po vrsti novih zakonov, ki imajo namen uvesti stalnost v razne panoge državne službe, trajno urediti zemljiško posest ter na novo vspodbuditi socialni in gospodarski razvoj.

Veliki vojvoda Meklenburg Šverinski na Dunaju.

DUNAJ 8. Danes popoldne je semkaj dospel veliki vojvoda Meklenburg Šverinski in je bil na kolodvoru slovesno vsprejet po cesarju in spremstvu.

Zakaj se ne učite bolje? Seveda, vi mislite že na druge stvari, ta vaša glavica... pojte, pojte, bodite pametne! — jej je zapretil s pratom, pomežikal in se jej zvito nasmehil.

Stella je pordečila po vratu, licu in le-pih golih rokah. Ko je prišla malo k sebi, je zaklicala profesorju:

— Jaz ne mislim na druge stvari, vi nič ne veste, ne, ne, ni res, kar pravite vi. — Ali jaz nisem ničesar rekel, lepo moje dete!

— Jaz vem, kaj ste hoteli reči, ali vi se varate, ker jaz sem premlada — se je branila Stella.

Jedna učenk iz osmega razreda je zase-petala Stelli: — Sedi! Ta stari osel ne ve, da si zaljubljena v Viktorja.

Ta je bil neki gimnazijalec. Ko je Stella žula to ime, pordečila je še bolj, nego prvi-krat ter je sela vaa zmešana. Osmi razred se je posmejalo zvonko.

Gospod du Duvalandier je odprl knjigo in je rekel, napolnivši si nos z duhanom: — A sedaj na delo! (Pride še.)

PODLISTEK.

Teodora.

Povest.

Hrvatski spisatelj Erzenj Kumičić, prevel J. S. Prvi del.

— A kje si jih našla? so jo vpraševali.

— V podstrešju, v gnezdu pod nekim hlodom. Male so kakor bob. A glejte, kako so gole! Če se jih je kdo dotaknil, precej cviliijo — je trdila Stella.

— On se prestraši. Ni treba, Stella, storiti tega — zbal se je neka učenka.

— Le daj, Stella! Ni se ti treba bati. Joj, kako se bomo amejale! — so vsklikale ostale.

— A kako napraviš to, ako bo vso uro sedel v šoli? — je vprašala ena Stello.

— Čujte! — je rekla Stella tibo — jaz sem mu napisala najslajše ljubavno pismo, naprosila sem ga, naj pride zvečer v vrt školjč; da ga neizmerno ljubim, ali da se

Kriza v Srbiji.

BELIGRAD 8. V konferenci skupščine se je Protić pooblastil, naj poskusi sestavo kabineta. Ako se njemu ne posreči, poskušali bodo sestaviti vlado Andra Nikolić osiroma Živković ali slednjič Pasić. Protićev poskus ni imel do sedaj še nobenega uspeha.

Ponesrečena turista.

DUNAJ 8. »Fremdenblatt« poroča iz Inomosta: Dva turista, ki sta se podala na Zugspitze, bila sta najdena mrtva v Luttengrube.

Borba v moderni državi za — šolo.

Na drugem mestu prinašamo razpis službe učitelja, eventuelno učiteljice na novoustanovljeni šoli v Plaviji, na Koperščini. To je prva čisto slovenska šola, ki jo je ustanovila družba sv. Cirila in Metodija za Istro!

Le o eni borni enorazredni šoli na deželi govorimo tu. Ali slučaj je to tako križec in tako značilen za razmere v naših krajih, da zasluži, da govorimo o njem na tem mestu.

Šolsko vprašanje v Plaviji na Koperščini ima dolgo žalostno-proslulo zgodovino. Malo je menda izglelov v zgodovini narodnega življenja Hrvatov in Slovencev v Primorju, kakoršen izglelov nam daje vas Plavija. Od nikogar siljeni v to, iz lastne inicijative, iz gole ljubezni do pouka in navdušenja za napredek, so si oni vaščani se svojimi žulji in žrtvami zgradili za istreke razmere krasno šolsko poslopje, odgovarjajoče vsem zahtevam šolskih zakonov. — Uverjeni so bili, da jim potem, ko bo stalo šolsko poslopje, kompetentni činitelji ne odreko — učitelja. To njihovo vero je podprla tudi — deželno-šolsko-nadzorniška beseda. Varali so se v svojih nadah. S stvarjo so se bavile šolske oblasti, govora je bilo o njem v državnem zboru, vršila so se tudi razna ogledovanja, prizadevali so se radi nje poslanci: ono šolsko poslopje pa stoji še danes prazno, stoji prazno že celo vrsto let! In mi moramo gledati prizor, ki ni časten za poklicane činitelje, državne in avtonomne. Kje drugje bi hoteli, da ugodijo plemeniti želji tega prebivalstva, če ne radi družega, pa že zato, da pokažejo drugemu prebivalstvu lep izglelov, ki so ga dali Plavčani se svojim hrepenenjem po naobrazbi. Izlasti v Istri, v tej zanemarjeni in od brezvestnih ljudi gospodarski in kulturno ob tla pritisnjeni pokrajini, je naravnost ganljiv takov izglelov iz priprostega in neukega prebivalstva.

Ali ne! Plavčani niso dobili učitelja, ker je — politika govorila zoper to! Politika nasilne, sebične oligarhijske istrške. In tako je prišlo, da gleda svet, mesto lepega izgleda priprostega ljudstva, izglelov, kako v državi, ki hoče biti prosvetljena, moderna, ljudstvo prosi: otvorite nam pot do naobrazbe! — a prosil... zastoj.

Poklicani državni in avtonomni činitelji so si pred klicem mašili ušesa s pavlo — istrske politike! Ali, evo vam plemenite šolske družbe, ki čuje hrepeneci klic ukaželnega naroda in ki hoče popraviti vnebovpjioči greb, ki so ga napravili gori omenjeni činitelji. Družba sv. Cirila in Metodija za Istro hoče dati Plavčanom učitelja in razpisuje to mesto. Naša jedina želja je sedaj ta, da dobe v Plaviji vrednega učitelja in pravega širitelja narodne naobrazbe. Rojaki pa so dobili nov izglelov, kako plemeniti so nameni te družbe, kolikega pomena je ista za napredek našega naroda in za osiguranje narodne kulture v Istri in kako vredna je, da jo rojaki podpirajo vsaki po svoji moči. Mati je to, ki ljubi svoje sinove; sinovi sami pa naj jej pomorejo, da bo mogla uspešno in s praktičnim dejanjem izkazovati to ljubav!

Na izglelov plavjskem vidimo, kako morajo državljani sezati po samopomoči, ako jim je oblast — mačeha. Že to je prežalostno, ako v državi, ki hoče biti moderna, državljani morajo sploh še le prositi šole. Če pa prosijo leta in leta, ne da bi bili uslišani, je to nečuvstvo! In vnebovpjioče je, ako mora zasebna požrtvovalnost popravljati, ker javna uprava zanemarlja svojo dolžnost!

Nemci med seboj.

Cesar je bilo pričakovati z vso gotovostjo, se je zgodilo: kriza v nemški ljudski

stranki je poravnana — za sedaj. Stranka je izrekla svojemu odstopivšemu voditelju dr. Derschatti svoje popolno zaupanje in svoje trdno uverjenje, da so Derschatto vodili le najbolj nameni, ko je predložil v delegacijah svojo znano resolucijo, in Derschatta se je po tej svečani izjavi zaupanja dal »pregovoriti«, da je umaknil svojo odpoved in da ostane stranki na čelu. In vendar smo mi uverjeni, da se bodo ponavljale take fikoje v nemški ljudski stranki. To je namreč stranka dveh duš. Ena ki stremi navzgor v visoke sfere, kjer rastejo tudi — ministerski portfelji, druga stremi navzdol, kjer raste zaupanje k radikalizmu nagnenih mas, vsikdar nasprotnih »dvorni kamarili«. To sti dve struji, ki moreti nekoliko časa teči paralelno ali vsako toliko, in izlasti ob delikatnih vprašanjih, se moreti križati.

Med Nemci in Čehi.

Praske »Politiki« telefonirajo z Dunaja: »Došel je trenutek, ko je ministerskemu predsedniku — pa v zadnjič — dana prilika, da dokaže resno voljo v to, da sklene mir s češkim narodom in njega zastopniki. O razpoloženju, ki vlada v češkem taboru, je dr. Koerber zadostno poučen, kakor je tudi obveščen o tem, do katere meje morejo češki poslanci odjenjati o reševanju znanih glavnih zahtev. Na vladi je, da se izjavi in pove odkrito, ali in kaj hoče ukreniti, da bo možen miren porazgovor med njo in zastopniki češkega naroda. Ako dr. Koerber ne pride z določenimi predlogi, o katerih se bo možno pogajati, potem stori dobro, da niti ne skliče državnega zbora, tudi ne radi — predloge o kontingentu novincev.

Da se tudi na najvišjem mestu bavijo z vprašanjem, kakoršnegasbodi sporazumljenja med Čehi in Nemci, pričajo tudi besede, ki jih je cesar govoril poslanou dru. Začku na dvornem obedu dne 6. t. m. Če so že Čehi in Nemci — je menil cesar — toliko stoletij skupno živeli in morajo dalje skupno živeti, morajo se naučiti, da izhajajo eden z drugim. Ker so izhajali toliko stoletij, najdejo pač tudi sedaj, ko je kultura toliko napredovala, poti in sredstev, da bodo odselej mirno živeli eni z drugimi.

Hrvatski sabor.

V večerni seji dne 5. februvarja (v nadaljevanju razprave o proračunu) je vladni pristav dr. Pliverić zavrnil svoja izvajanja. Govornik si je posebno prizadeval, da bi omalovažil madjarskega poslanca Ugrona, ki je bil rekel, da ne pozna hrvatske države, češ: ta človek govori same nezmislivosti. To je res. Ali tudi to je res, da je ni razlike med madjarini v tem, da se ne plašijo nobenih nezmislivosti, ako hočejo prihajati do zaključkov, ki ugaajo madjarskemu šovinizmu in imperijalizmu. Madjarski politiki so res nezmislivi v svojih trditvah; ali naj so tudi njihove aspiracije še tako absurde, oni jih umevajo resno in jih tudi — a to je glavno — hočejo uresničevati z vso nasilnostjo svojo.

Poslanec Pliverić je priznaval, da je krivično to, da je na — skupnih uradih tako malo Hrvatov. Pravica hrvatske zastave da je izražena že v nje uporabi v hrvatski deželni brambi. (Tesi somišljenik istega dra. Pliverića, posl. Kovačič, pa je trdil, da je madjarska zastava upravičena na Hrvatakem, in da hrvatske države — ni!!)

Opozicijski poslanec dr. Vinković je priznal, da se letošnja proračunska razprava kar se dostaje vnanje oblike, ugodno razlikuje od razprav pod grofom Khuenom, toda duh Khuenov je ostal. Dokler ta duh ne bo popolnoma odstranjen, se ne more obrniti na bolje. Sporazumljenje med Srbi in Hrvati je nujno potrebno, ako naj se narod razvija!!

V seji dne 6. februvarja je skušal poročevalec dr. Egeradorfer dokazati, da Reks prav za prav nima nobenega pomena za Hrvatako, ker Hrvataka da je kontinentalna država. Na to je zbornica vsprejela proračun s 43 proti 5 glasom. Potem sta posl. dr. Mile Starčević, oziroma Erazem Barčič utemeljevala svoji interpelaciji in sicer prvi radi prodaje deželne domene Veliki taboru nekemu zasebniku, da si je bila domena aktivna; drugi pa radi spremembe naslova reškemu guvernerju, da bo naslov odgovarjal časti in narodnim pravicam Hrvatake.

Slednjič je posl. dr. Šilović prečital poročilo ad hoc sklicanega odeska v aferi dra. Frank—dr. Gaj. Po prečitaju je izvajal

posl. Tuškan — prosimo čitatelje naj to izjavo primerijo z izvajanjem v našem članku od minole sobote — da je vsem bojem sedanjega časa iskati vzroka v katoliškem prebivalstvu in v »Alliance israelitique«. Tudi na Hrvatskem se je etabliralo par agentov te alijance. To sta brata Franka! Eden je prevzel notranjo službo, drugi obdeljuje javnost v vnanjih listih. Sedaj naj bi razpravljali o časti dr. Franka; take časti ni bil deležen še noben poslanec. Dr. Frank se moti, ako meni, da gre tu le za napade v »Novem listu«. Govornik je poznal dra. Franka, ko je bil isti — madjaron. V plačilo za to je dobil stalum agendi kakor odvetnik v Zagrebu. Zato je smešno, ako se dra. Franka označa kakor radikalca, ker da je za denar — vse.

Ker je bila ura že pozna, je predsednik odgodil sejo na 6. uro popoldne.

Kriza v Srbiji.

O stanju krize nimamo v hipu nikakih vesti. Vladna »Samouprava« izvaja, da se o krizi in demisiji ministerstva Grujić širijo po listih povsem zgrešene vesti. Trditev, da so zadnje konference dovele do razcepljenja večine v skupščini, ne odgovarja resnici. Rečeni list meni marveč, da zmerni in samostalni radikali ostanejo združeni. Sedaj da niti čas, niti ni razlogov za cepljenje. Če sti ob nekaterih konkretnih vprašanjih dve struji v stranki, se tako dogaja v vsaki stranki, da niso vsi složni ob kakem vprašanju. — Take razlike ni da morajo biti v povod razcepljenja. Radikalna stranka da se ne bliža cepljenju ampak konsolidiranju.

Drugače sadi »Štampa«, ki meni, da je to prava tragikomedija, ki jo odigravajo prvaki radikalne stranke. Pasića da nočejo samostalni življi. Grujića bi hoteli eni in drugi, a ne eni ne drugi mu nočejo dati ljudi, s katerimi bi on hotel. Stojan Protić, bi hotel zopet, da ministerstvo Grujić zatise oči, a zato se ne umeje ni sezmernimi ni s samostalnim. A ravno ti trije može da so, ki imajo vrednosti, ako stoje ob drugih. Sedaj da se vidi, kakov konglomerat da je največa politična stranka — radikalov in kar brezvspešno da je bilo vse prizadevanje nje prvakov za združenje.

O vzrokih krizi, pravi »Štampa«, da je ministerstvo Grujić palo zato, ker je bilo malo krvno: bilo je tip snemičnega slabega ministerstva. Sedaj treba iskati jako ministerstvo avtoritet. In tako vlado more dati radikalna stranka, ako pošlje v ministerstvo svoje najboljše izkušene ljudi, ki bodo predstavljali intelektualno moč stranke. »Štampa« predlaga Pasića, Stojana Protića, Radomira Putnika, Jovana Žijovića, Savo Grujića, Milovanovića, Mihajlo Vujića in Vladimirja Todorovića. V tako ministerstvo bi imela dežela zaupanje.

Ali »Štampa« se boji, da ne pride do te sestave, ker v radikalni stranki preveč odločujejo osebni momenti.

Konflikt na skrajnem Vztoku.

Diplomatični odnošaji med Rusijo in Japonsko so pretrgani. Japonska je odpzvala svoje zastopstvo v Petrogradu, Rusija je odpzvala svoje zastopstvo na japonskem dvoru. To je usodna vest, ki nam jo je prinesel brzojav že v nedeljo o poludne. Mir visi torej le še na eni sami tanki niti. Nit pa je nenavadno tenka in alaba in računiti je skoro z vso gotovostjo, da se nit utrže in da bodo reševali topovi, česar niso mogla poravnati mirna pogajanja.

Mi smo zabeležili že zadnjič, da celo nemški listi, ki niso prijazni Rusiji, priznavajo, da je bilo vedenje poslednje strogo lojalno in da je skušala vse možno, da omogoči Japonski, da odjenja od svoje vojevitosti. Težo te sodbje, ki jo izreka Evropa, občutijo v Tokiju in si prizadevajo, da bi odgovornost zvalili na Rusijo. Prazen jim je trud. Če pravijo, da je Rusija nedopustno dolgo zavlačevala z odgovorom in da je potrpežljivost njihovo stavila na preteško izkušnjo, pa govori proti temu hinavstvu dejstvo, da je Japonska pretrgala diplomatske odnošaje v hipu, ko je znala, da je Rusija že odposlala svoj odgovor in jej je bila — kakor so posebne uverjeni v Parizu — celo znana vsebina ruskega odgovora s koncesijami, o katerih je izjavila celo »Neue Freie Presse«, da so take, da jih — Japonska more vsprejeti.

Na Japonski bremenii vsa grozna odgovornost na tem prelivanju krvi. Temu dejstvu daje izraza »Novoje Vremja«: Na jednem ni dvomiti: po koraku, ki ga je storila

Japonska, nam ne more noben vnanji državljani očitati agresivnega postopanja. Rusija se nahaja na predvečer težkih dogodkov. Vsaki sin Rusije brez razlike idej je danes obveščen usodnosti trenutka in poreče iskreno: Japonci so hoteli in tako bodi. Bog nam pomagaj!

Dnevne novice.

V Rusiji odlikovan Slovenec. Ruski car je podelil gimnazijalnemu profesorju in državnemu svetniku Dominiku Paseolu red sv. Ane druge vrste v pripoznanje na izboru službovanju v južni Rusiji, učno okrožje Odesa. Gospod Paseola je doma iz Slovenske Bistrice na Spodnjem Štajarskem in je bil vedno zvest sin slovenskega naroda. Vsako leto obiskuje svojo domovino. Vrlemu možu iskrene čestitke na odlikovanju!

Odlikovanje. Cesar je podelil redarstvenemu komisarju, dru. Antonu Pečhotschu naslov in značaj višega redarstvenega komisarja.

Italijansko vsučilišče v Gorici? — Rimski »Tribuni« javljajo z Dunaja, da je vprašanje italijanskega vsučilišča stopilo v zadnji stadij. Radi opozicije namestnika tržaškega, ki ne bi rad videl, da bi se v Trstu nabralo toliko italijanskih mladeničev, da bi vlada raje videla v Gorici sedež italijanskega vsučilišča. Pričetkom prihodnjega šolskega polletja, da bo gotovo znana odločitev vlade.

Mi beležimo to vest po dolžnosti kronistov. V zmišlu izvajanj, ki smo jih prinesli te dni, moremo reči, da ta vest, v kolikor govori, da je to vprašanje blizu rešitve, odgovarja resnici, dočim jej ne dajemo vere, kolikor govori o Gorici kakor o sedežu vsučilišča.

Dr. Koerber in justična uprava na Štajarskem. [Kakor že toliko njih, tako je justična uprava iztisnila iz Štajarske o. kr. avskultanta Guida Mihalića, ki je služboval na okrožnem sodišču v Mariboru. Poslali so ga Kranjsko. Da pa na Kranjskem ni bil čisto nič potreben, priča dejstvo, da so ga tam potiskali od mesta do mesta. Kako pa je bil v resnici potreben v Mariboru, priča zopet dejstvo, da so na njegovo mesto pozvali dva avskultanta, ali — Nemca! Da ta dva ne moreta vspešno opravljati svoje službe, ker ne poznata jezika naroda, to je sicer res, ali to ne dene nič, ker glavno je vendar doseženo: en Slovenec je odisel, dva Nemca sta prišla!

Preziranje našega jezika ob imenovanju drž. uradnikov. Pred nekoliko dnevi so nam sporočili iz Kopra, da so tam zelo radovedni, kdo bo imenovan kancelistom na tamokšnjem okrajnem sodišču, oziroma, da li više deželno sodišče porabi te priliko, da bo na sodni oblasti v Kopru vsaj en pisarniški uradnik, ki bo vešč našemu jeziku. Sedaj je ustrezno njihovi radovednosti; dvomimo pa, da bodo občutili posebno zadoščenje na tem. Na okrajnem sodišču v Kopru, za ta veliki okraj, ki je — izvzemši mesto samo — izključno slovenski, ne bodo tudi odselej imeli ni enega pisarniškega uradnika, ki bi znal napisati le eno slovensko besedo. Ob enem sti se izvršili tudi imenovanji kancelistov za okrajni sodišči v Poreču in Motovunu, za okrajja torej, kjer bi vsi sodni uradniki morali popolnoma zaati slovenski oziroma hrvatski. Za vse tri okraje so imenovani kancelisti, ki ne znajo ni besedice našega jezika! Slučaj je kričec tem bolj, ko vemo iz pozitivnega vira, da je bilo več prositeljev popolnoma kvalificiranih strokovno in jezikovno. Nekateri njih znajo celo po štiri jezike. Čitatelji naj si mislijo svojo o tem najnovejšem slučaju preziranja našega jezika in potreb prebivalstva, ker njim ne more blizu gosp. drž. pravdnik radi tega, kar si mislijo o najnovejših imenovanjih, do katerih se je — ujunačilo naše više deželno sodišče.

Neverjetna predrznost nemškega suplentja. Na goriškem gimnaziju »poučuje« neki Rudolf Durst, srdit nemški nacionalec. Kako zagrižen je ta človek v svojem nemškem šovinizmu, priča dejstvo, da se je drznal v šoli, v šestem razredu, izreči besede, da Slovenci prihajajo prvi za Hotentoti ter da so sami analfabeti. S polnim pravom pripominja »Soča«:

»To je skrajna nesramnost skrajno predrznega nemškega mladiča. Toliko prekušanemu narodu, kakor je slovenski, ki je že toliko žrtvoval za državo, ter se vzdržuje na povrhu le s svojo močjo, se drzne nemški nadutež reči kaj takega. Da bi prav označili

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Oglas.

Dne 15. t. m. bo semenj sv. Valentina v Črnomkalu v Istri.

Na semnju se bodo prodajali prašiči, leseno blago, orodje i. t. d.

Vaško predstojništvo.

Izvežbanega pisarja

sprejme pisarna dr. Gregorina in dr. Slavika, takoj ali s 1. marcem.

Plača po dogovoru.

Hôtel, restavracijo

— in —

kavarno

oddaja v najem

Tržaška posojilnica in hranilnica (registrirana zadruga z omejenim poroštvom).

v svoji hiši (Mar. dom)

(Piazza Caserma št. 2)

z dnem 24. avgusta 1904.

Ponudbe se sprejemajo do 15. febru-
varja t. l.

Eventuelno se oddajo hôtei, re-
stavracija in kavarna tudi posebe.

Prijave se sprejemajo v poso-
jilnični pisarni (ulica S. Francesco
št. 2, I. n., telefon št. 952), kjer
se dajejo tudi potrebna pojasnila.

Fotograf August Škapin
Vrabe postu št. Vid nad Vipavo
se priporoča za izdelovanje krasnih razgled-
nic ter pride fotografirati dotičen kraj ne
da bi za to kaj računat.
Izdeluje povečane slike v naravni
velikosti in po fotografiji brez vsakega pred-
plačila.
Cena K 6.— brez in K 11.— z okvirjem
sliko se plača še le po izročitvi.
Fotografira v vseh formatih in ve-
likosti bodisi posamezne osebe ali cele skupine.
Vse po nizki ceni ter z umetniško
dovršnostjo.

Varstvena znamka: **SIDRO.**
LINEMENTI CAPSCI COMP.
iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano *izvrstno, bolečine
blažilno mazilo*; dobiva se po
80 stot., 1.40 K in po 2 K po
vseh lekarnah.
Pri vkupovanju tega posoda pr-
ljubjenega domačega zdravila na
se pazi edino le na originalni
steklenice v zavrtkih z našo var-
stveno znamko „**SIDRO**“ z
Richterjeve lekarne in le tedaj je
gotovo, da se sprejme originalni
izdelek.
Richterjeva Lekarne pri zlatem levu v Pragi
I. Elizabetine ulice 8

Svoji k svojim!

Zlatar DRAGOTIN VEKJET

(C. Vecchiet).

TRST. — Corso štv. 47. — TRST.

Priporoča svojo prodajalnico zlatanine, srebrnine in
žepnih ur. — Sprejema naročbe, poprave srebrnih in
zlatih predmetov ter poprave žepnih ur.

Kupuje staro zlato in srebro. Cene zmerne.

Svoji k svojim!

Odlikovana v Rimu se
zlato kolajno in
— zaslužnim križcem —

Odlikovana ovarna
za čopiče in ščetke

Odlikovana na Dunaju
se zlato kolajno in
— častno diplomo. —

IVAN ANGELI

ulica Canale štv. 5. (nasproti cerkve sv. Antona novega.)

Edini specialisti za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev;
lastna specialiteta čopičev za barvanje s okostjo.

Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.

Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.

Čuvati se je dobro da se ne zamenja moja trrdka s konkurenti jednakega imena.

Izvrsten sir

ima »Podnanoška mlekarska in sirarska zadruga se sedežem v Hruševju«
veliko množino v zalogi na razpolago, ter istega razprodaja, oziroma
svojim p. n. gospodom odjemalcem razposilja po sledečih cenah in sicer:

Polnomasten sir I. vrste po . . . . . K 1.40

Polumasten sir II. . . . . „ 1.20

Iz posnetega mleka sir III. vrste po . . . . . „ 1.—

Za obilno naročbo, ktera se točno vrši, se priporoča podpisano
predstojništvo.

Predstojništvo „Podnanoške mlekarske in sirarske zadruge
se sedežem v Hruševju“ pri Postojni

dne 7. svečana 1904.

Matevž Milharčič, Peter Del' Linz, Ivan Žgur

A. Thierry-ja pravo stolistno mazilo

je najjačje mazilo, ki z korenito uporabo
blaži bolečine, jih hitro zdravi ter odpravlja
vse prirasle izrastke na človeškem životu.
Je za hribolazce, kolesarje, jezdece neob-
hodno potrebno. Po pošti franko 2 lončka K 3.50.

Lekarna „Pri angelju varhu“ A. THIERRY-ja v Pregadi
pri Rogatecu-Sauerbrunn.

Naj se izogiblje ponarejanj ter pazi na lončku utisnjeno varnostno znamko.

Priporoča se jemati to mazilo vedno za vsak slučaj na potovanja.

Najboljša reklama

za Ilirske testenine je fakt, da
jih slovenske dežele konzu-
mirajo ogromne množine,
med tem ko se druge testenine
nikakor niso mogle vdoma-
čiti. —

Br. 79/1904.

Natječaj.

Na novoustrojeno, jednorazredno školi
u Plavji — pol. kotar Kopar — ima se po-
puniti mesto učitelja, eventualno in učiteljice
II. reda.

Naukovni jezik na napomenutoj školi
jest — slovenski.

Odnosne molbe providjene sa svjedočbom
zrelosti event. iz usposobljenja te sa svjedoč-
bom dobrega ponašanja imadu se dostaviti
ravnateljstvu družbe sv. Cirila i Metoda za
Istru u Volosko do vključivo 29. veljače
god. 1904.

Za možebitne daljše ubaviesti obratit se
je na podpisano ravnateljstvo, koje je pri-
pravno da moliteljima i moliteljicama — ako
to zatraže — dostavi na uvid primjerak
»Pragmatike za družbine učitelje i učiteljice«.

Za ravnateljstvo družbe sv. Cirila i Metoda za Istru
Volosko-Opatija, dne 7. veljače 1904.

Viktor Car Emin, Vjek. Spinčić v. r.
tajnik. predsjednik.

Cenike na zahtevo franko.

Najstarejša slovenska zaloga in tovarna
pohištva Andreja Jug v
Trstu, ulica S. Lucija 21. (zadej tribunala) priporoča
vsake vrste solidno izdelanega, svetlo ali temno po-
litiranega pohištva.

Velik dohod snovij za možke in ženske obleke same novosti.

Bogat izbor
drobnarij za krojače

Naslednik FR. HITTY
Alojzij Galperti
TRST

Barriera veechia 13.

FILIJALKA

e. kr. privat.

AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

IZPLAČILA V KRONAH

na blagajniške nakaze prinoscu	na naslovljena izplačilna pisma
proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %	proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %
> 30 „ 3 %	> 30 „ 3 %

v z atih napolnjenih na izplačilna pisma

proti 30 dnevni odpovedi 2 %	proti 30 dnevni odpovedi 2 %
„ 3 mes. „ 2 1/2 %	„ 3 mes. „ 2 1/2 %
„ 6 „ „ 3 %	„ 6 „ „ 3 %

Na blagajniške nakaze in izplačilna pisma stopi nova
obrestna mera v veljavo 1. 3. odnosno 27. febru-
varja bodočega leta in sicer po dotičnej odpovedi.

Baneciro v kronah

z 2 1/2 % takoj v kolikor na razpolago

Krone in zlati napolnjeni na tekoči račun

po dogovorjenih pogojih, koji se stavijo od časa do
časa in sicer po roka odpovedi.

Izdaja nakaznice

za Dunaj, Budimpešto, Brno, Karlove vari, Reko,
Lvov, Prago, Reichenberg, Opavo kakor tudi Zagreb,
Arad, Belice, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost,
Celovec, Ljubljano, Linz, Olomuc, Saaz, Solnograd,
pristo stroškov.

Se bavi s kupovanjem in prodajo
deviz, drobiža in vrednostij.

Sprejema iztirjevanje

taljandov, dvignjenih vrednosti, kakor tudi vseh
drugih iztirjevanj.

Daja predujme

na Warrante in vrednosti po jako zmernih pogojih.

Kreditni na karikacijske listine

se otvorijo v Londonu, Parizu, Berlinu in drugih
mestih po ugodnih cenah.

Kreditna pisma

se izdajajo v katerosikoli mesto.

Hranila.

Sprejema se v pohrano vrednostne listine, zlat in
srebrni denar in bančni listki. Pogoje daja blagajna
zavoda.

Menične nakaznice.

Pri blagajni zavoda se izplačujejo menične nakaznice
»Banca d'Italia« v italijanskih lirah ali v kronah
po dnevnem kurzu.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih
obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promete izdaja k vsakemu krebzanju.

Polno vplačani akcijski kapital K 1.000.000

Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale
kupone.

Vinuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni
izgubi.

Borba na naročila.

Podružnica v Spljetu

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim
obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do
dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.